

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Marttila, L. & Teräsahde, S. (2022) NAU!-hankkeelta piirrosvideo korkeakoulujen tasa-arvotoimien tueksi. Tasa-arvoisesti uralle -blogi, 14.10.2022.

URL: <https://tasaarvoisestiuralle.fi/piirrosvideot/>

NAU!-hankkeelta piirrosvideo korkeakoulujen tasa-arvotoimien tueksi

- 14.10.2022
- Liisa Marttila ja Sini Teräsahde

Korkeakoulujen pitää sitoutua tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä taata niistä juontuvien perusoikeuksien toteutuminen omassa toiminnassaan. NAU!-hankkeessa on laadittu [piirrosvideo](#), jota voi käyttää tasa-arvosuunnittelun ja -toimien sekä henkilöstökoulutuksen tukena. Jotta video saavuttaisi korkeakoulu yhteisöjen jäsenet laajasti, se on saatavilla suomen ja englannin kielellä, ja näiden kielten lisäksi tekstitys on saatavilla myös ruotsiksi.

Mistä idea piirrosvideon tekemiseen sai alkunsa? Alkusysäys ja konkreettinen tarve tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntöä valottavalle viestintämateriaalille nousi korkeakoulujen tutkimusrahoittajien ja erityisesti EU:n tutkimus- ja innovaatio-ohjelman uusista ohjeista. Jokaisen rahoitusta hakevan organisaation tulee pystyä osoittamaan, että heillä on tasa-arvosuunnitelma (Gender Equality Plan eli GEP), jonka lisäksi niiden pitää järjestää henkilöstön koulutusta ja tiedotusta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Korkeakoulut toivoivat hankkeelta lyhyttä, tietoisikun omaista videota liitettäväksi omiin koulutuspaketteihinsa.

Asia ei ole uusi, sillä jo vuodesta 2014 lähtien on korkeakoulujen yli 30 hengen työnantajina pitänyt laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelmapiirrosprosessin kehittäminen, suunnitelmassa määriteltyjen tasa-arvotoimenpiteiden toteuttaminen ja toteutumisen seuraaminen on kuitenkin usein jätetty pakolliselle vähimmäistasolle ja välillä jopa vähimmäistasosta on tingitty muihin kiireisiin vedoten.

Tutkija **Inkeri Tanhua** (2021) näkee tutkimusrahoituksen ja -rahoittajien vaatimukset tärkeinä organisaatioiden kirittäjinä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien ja tukevien toimien rakentamisessa korkeakouluihin. Business Finlandin lakimies **Liisa Ewartilla** (2021) on kuitenkin painokas viesti suunnitelman laatijoille: ”*Tasa-arvosuunnitelmaa ei tehdä komissiota, konsortiota tai rahoitushakemusta varten. Sillä on paljon suurempi merkitys juuri sille organisaatiolle, jossa se laaditaan ja jossa sitä toteutetaan.*”

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen tulisi nähdä entistä vahvemmin osana korkeakoulu yhteisön jäsenten työhyvinvoinnin edistämistä. Korkeakoulut voisivat pitää tasa-arvoista ja yhdenvertaista työympäristöä jopa kilpailuvaltinaan akateemisessa toimintaympäristössä, johon kuuluu kilpailu tutkimusrahoituksesta ja parhaista tutkijoista. Myös opiskelijoiden hyvinvointiin on syytä panostaa aiempaa enemmän.

Piirrosvideo auttaa korkeakoulujen henkilöstöä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisprosessin vaiheiden sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen lakisääteisten velvoitteiden tunnistamisessa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelmallisen edistämisen velvoite on kirjattu lakiin naisten ja miesten tasa-arvosta (609/1986) sekä yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014), joihin videonkin käsikirjoitus pitkälti pohjautuu.

Edellä mainitut lait sekä tutkimusrahoittajien ohjeet sisältävät sovelluksineen paljon erilaisia näkökulmia ja yksityiskohtia. Videon teon suurimpana haasteena olikin löytää ja sisällyttää käsikirjoitukseen lakien ja ohjeiden pääkohdat siten, että kaikki oleellinen tulee esiin joko

tekstissä tai videon kuvituksessa, mutta video pysyy kuitenkin yleistajuisena. Lakiteksti itsessään on varsin neutraalia, jopa kuivakkaa, mutta Hetamedian laatimat kuvitukset auttoivat saamaan tärkeään asiaan elämän makua ja huumoria. Taiteilija **Heta Kenttämaan** korkeakoulumaailman tuntemus sekä oma kiinnostus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tematiikkaan auttoivat oivaltavan kuvituksen laatimisessa.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen korkeakouluissa -piirrosvideon voi liittää esimerkiksi uusien työntekijöiden perehdytysmateriaaliin, esihenkilökoulutuksiin tai osaksi opetusta ja ohjausta. Video auttaa nostamaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kysymyksiä korkeakouluyhteisön jokapäiväiseen keskusteluun. Lisäksi video muistuttaa siitä, kuinka tärkeää korkeakoulujen johdon sitoutuminen on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämässä.

Suomenkielinen piirrosvideo ”[Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen korkeakouluissa](#)” on tekstitty niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksikin.

Englanninkielinen piirrosvideo ”[Promoting equality and parity in higher education institutions](#)” on tekstitetty englanniksi, suomeksi ja ruotsiksi.

Lähteet

Ewart, L. (2021) Tasa-arvosuunnitelmat Horisontti Eurooppa -ohjelmassa. Gender Equality Plans = GEP. Esitys [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma pähkinänkuoressa](#) -seminaarissa 30.11.2021. NAU!-hanke.

Tanhua, I. (2021) Korkeakoulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien nykytila ja kehitystarpeet. Esitys [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma pähkinänkuoressa](#) -seminaarissa 30.11.2021. NAU!-hanke.

Liisa Marttila ja Sini Teräsahde

Liisa Marttila toimii NAU!-hankkeen asiantuntijana ja erikoissuunnittelijana TAMKissa ja Sini Teräsahde NAU!-hankkeen vastuuhenkilönä sekä tutkijana Tampereen yliopistossa.